

Gäst: Peter Borring från Lantbrukarnas Riksförbund, LRF

6 mars 2024

Den här kvällen hade vi Peter Borring från Lantbrukarnas Riksförbund, LRF, som gäst. Med och lyssnade var också Anna Eklöf, förtroendevald i Linköpings kommungrupp i LRF.

Peter Borring har varit ordförande för LRF Östergötland i elva år. Nu är han hållbarhetsambassadör i föreningen. Han bedriver både ekologisk och konventionell odling i Skänninge- Grebo och Mantorpstrakten.

Att bygga på åkermark har tidigare varit en icke-fråga, säger han, men de senaste fem åren har det börjat röra på sig. Nyligen var han på en heldag med samhällsbyggnadsnämnden där alla partier var med. Temat var jordbruksmarken som en resurs – vad ska den användas till? Man kan inte skydda varje kvadratmeter, säger Peter Borring, men ofta hamnar man på åkermark för att det inte finns intressen som försvarar den. Vilket riksintresse ska väga tyngst? Vattensalamandrar och hasselnokar har starkare skydd än åkrarna. Eller så finns det fornlämningar och så hamnar man på åkern.

Har man en gård är det oproportionerligt svårt att få bygga nytt. Man kanske behöver ett till bostadshus. En bonde vill naturligtvis bygga på sämre mark i så fall men får inte bygga på åkermark. Samhället däremot får skövla bra åkermark. Man silar mygg och sväljer kameler.

Det är ett samhällsintresse att jordbruksrörelser ska kunna fortsätta. Vi kan inte bara gasa på utan måste säkerställa att det finns livsmedelsproduktion. Vi hade torkan 2018, pandemin, Rysslands krig mot Ukraina. Bara 7% av Sveriges yta är åkermark. Med klimatförändringarna kommer mycket jordbruksmark i södra Europa inte att kunna brukas som nu. Peter visar en skrämmande karta över Europa 2100 som visar att Sverige är ett av få länder med goda förutsättningar för jordbruk.

I Sverige ligger mark i träda eller halvträda, säger han. I Tyskland har man inte råd att breda ut sig utan måste effektivisera alla ytor. Där odlas det verkligen överallt med full fart.

Distorp

Vi pratade också om det planerade industriområdet/logistikcentret Linköpings kommun vill bygga på åkermark i Distorp nära Gärstad. Mycket har hänt sedan den översiktsplanen togs 2010. Geopolitisk instabilitet, NATO, klimatet. Det är viktigt att planer uppdateras med nya glasögon, säger Peter Borring. Översiktsplaner är inte juridiskt bindande utan kan ändras.

Vad har vi för alternativscenario?

Vi kan inte undvika all byggnation på åkermark, men det går att ställa krav. Bygg på höjden. Rusta har åtta meter i takhöjd. Integrera parkering och varuhus. Bygg där ni redan har förstört. Mycket ytor går att göra mer av. Vi skulle kunna halvera det förslag som gäller.

Varför bygga ett logistikcentrum överhuvudtaget? Det är en modegrej. Behövs det? Kommer transporter fortsätta bygga på just-in-time i fortsättningen? Kommer det att ge några jobb? Det kommer att vara robotar som gör den mesta omlastningen.

Och Ostlänken är ett prestigeprojekt som kommer att ta mycket mark i anspråk för att det ska gå lite fortare att åka tåg.

Vi saknar verktyg att skydda jordbruksmarken, säger han. På nationell nivå tar man fram strategier för att visa handlingskraft, men följer inte upp dem med lagstiftning som ger möjlighet att trycka på. Vi kan ha hur mycket strategier som helst. det hjälper inte om vi inte har verktyg. Där kommer det kommunala självstyret in också. I Danmark har åkermarken mycket starkare skydd. Peter Borring tipsar oss på att kontakta någon systerorganisation för att ta reda på mer om hur det är där.

Vi tackar Peter och Anna för att ni kom och gav oss en fullmatad och intressant kväll!